

zódése szerint ez az intézmény a munkanélküliség melegágya, a munka erkölcsének megromlása és azok az ijesztő tapasztalatok, melyeket a nálunknál anyagilag sokkal erősebb külföldi államok, Anglia, Németország, ezzel a biztosítással tették, mindennél meggyőzőbben beszélnek az ilyen biztosítás életbeléptetése ellen. A munkaidő kérdésében pedig az a nézet alakult ki, hogy ezt a kérdést csak minden érdek mérlegelése után szabad szabályozni.

Általában azt hiszem, hogy a következő években arra kell törekedni, hogy a már megalkotott szociálpolitikai törvények végrehajtásának hibái küszöböltesse ki.

Az idők járása ma annyira megnövekedett az ipar felett, hogy mindenkinek arra kell törekedni, hogy a termelésnek, sajnos, nagyon is szaggatott menetét biztosítsák, hogy termelési lehetőségek teremessenek meg. Az a szociálpolitika, mely figyelmen kívül hagyja a mai gazdasági viszonyokat, nemcsak a gyár-ipart sebezni meg, hanem a gyár-ipar testén keresztül a szociális gondolatot is.

A mezőgazdaság három főproblémája

Irta Hoyos Miksa gróf,

az Országos Mezőgazdasági Kamara elnöke.

Készséggel eleget téve azon szíves felszólításnak, hogy a „Budapesti Hírlap” jubileuma alkalmából egy pár esztendővel változom a magyar mezőgazdaság jelenlegi helyzetét, nem mulaszthatom el, hogy előljáróban ügyis, mint egy több, mint 30 éves előfizetője, melegen ne üdvözlöm a „Budapesti Hírlap”-ot, amely mindig szívén viselte a magyar mezőgazdaság érdekeit és azokért mindig bátran és öntetlenül síkra is szállott.

Ugy hiszem, a magyar mezőgazdaság rendkívül súlyos, talán helyesebben kifejezve, válságos helyzetével ma már tisztában van mindenki. Tisztában van vele az ipar, a kereskedelem, a fogyasztó, dacára annak, hogy drágán élmezsi magát és tisztában vannak a bankok, amelyeknek tulajdonképpen dolgozunk, ahová beszállítjuk az elviselhetetlen magas kamatokat és ahol fogyó vagyonainkból, akarva, nem akarva, gyarapítjuk a fényesebbnél fényesebb mérlegeket. Ezt minden tendencia nélkül mondom, leszegzem pusztán a tényállást.

Három probléma áll előtérben: 1. a hitelkérdés, 2. a kenyérmagvak árainak szabályozása, 3. a föld megmózdulása.

Mindenki arról beszél, hogy a mezőgazdaságon segíteni kell, a kormány is azt mondja, de kérdem: történik-e valami e tekintetben?

Spontán ad hoc intézkedésekkel célt nem érünk. A felelős tényezőknél össze kellene ülni a gazdatársadalmi szervezetekkel a zöld asztalhoz és azt kellene nekik mondani: „Ezt és ezt akarjuk csinálni a mezőgazdaság érdekében, mit szólnak hozzá? Addig pedig szét nem megyünk, amíg meg nem állapodtunk azon útirányban, amelyen haladnunk kell a kérdés megoldása tekintetében.” Ezen a téren az első lépés a kormány részéről megtörtént azzal, hogy a termés értékesítése tekintetében megkezdte a gazdákkal a tanácskozást. Ezt azonban folytatni kellene olyan módon, hogy a többi fontos problémák is sorra kerüljenek.

Nagyon lehetséges, hogy első ízben nem találjuk meg a helyes irányt és a kivezető utat — nem baj. Jöjjenek más emberek, más elgondolásokkal. Nagyobb baj volna ragaszkodni egy helytelen útirányhoz és férfiasan be nem vallani, hogy tévedtünk.

A krízis, amelyben vagyunk, világkrízis, — rendben van, de azért úgy gondolom, hogy minden egyes államban és így nálunk is helyes és célszerű intézkedésekkel enyhíteni lehet a krízis romboló kihatásait. Ezt akarja a magyar mezőgazdaság és ezt kell a kormánynak megcsinálni.

A munkanélküliség, mint a gazdasági helyzetek fokmérője az európai államokban — Franciaország kivételével, ahol speciális a helyzet — állandó növekedésben van. Ez mutatja a gazdasági viszonyok folytonos rosszabbodását, Thomas angol főpécsetőr a napokban az angol parlamentben a munkanélküliség számának állandó növekedése tárgyában tett interpellációra válaszolva, ezeket mondotta: „Az a körülmény, hogy a munkanélküliség száma 1,100.000 főről 1,600.000 főre emelkedett, a világválságnak tulajdonítható és ezért a kormány semmiképpen sem vonható felelősségre.”

En nem osztom ezt az álláspontot. A világválságot nagyobb részben a békédiktátumok idézték elő, amelyeket emberek konstruáltak, véges ésszel, amelyek létrehozásán Anglia is közreműködött, amelyek azonban nem békét és megelégedést, hanem nyomort és elégedetlenséget hoztak az egész emberiségre.

Thomas főpécsetőrnek, szerintem, a következőket kellett volna válaszolni: „A világválság előidézésében Anglia is résztvevett azáltal, hogy a különféle békédiktátumokhoz hozzájárult. Belátom, hogy ez nagy tévedés volt, de igyekezni fogok mindent megtenni, hogy ez a tévedés az emberiség hasznára és boldogulására jótételessé váljon.”

Ha egyszer ezt fogjuk hallani, — bízhatunk a jövőben.

A magyar bőripar helyzete

Irta: WOLFNER GYÖRGY.

A magyar bőripar helyzete csakúgy, mint a többi iparágé, a háború utáni politikai és gazdasági téren történt nagy változásokat tükrözteti vissza. Csak hogy míg némely iparágban, nevezetesen azokban, amelyekben aránylag kis termelésünk volt és túlnyomórészt importra voltunk szorulva, — bár a nyomozható gazdasági viszonyok hatása alól természetesen azok sem mentesültek, — legalább az a lehetőség adódott, hogy az illető ipar meghódíthatta a belföldi fogyasztási területet, elfoglalhatta a külföldi ipar helyét, addig a hazai bőripar tekintetében, amely már a háború előtt nagy fejlettségi fokot ért el, az ellenkező eset állt be. Bőriparunk abba a kényszerhelyzetbe került, hogy aránytalanul szűkebb keretbe kellett beilleszkednie.

Az előtt nagy belső fogyasztási területre támaszkodhatott a bőripar, azonkívül egyes gyáraink az exportot is rendszeresen kultiválták és sikerült is a magyar gyártmányoknak kitartó, rendszeres munka által állandó piacot és jó hírnevet szerezni. Most az ország szerencsétlen megcsönkítése folytán nemcsak lényegesen kisebb fogyasztási területtel állunk szemben, hanem a belföldi fogyasztás viszonylagosan csökkenésével is, az export piacok pedig sorra elvesztek. A keleti országok és környező államok a háborúban keletkezett belföldi iparunk védelmére tiltó jellegű vámokat léptették életbe és így, bár a gyártott áruk minősége és gyáraink teljesítőképessége szempontjából nagy mértékben exportképes volna az iparág, a vámok miatt külső piacai, mint Lengyelország, Románia, Bulgária, Törökország, az ázsiai Földközi-tengermenti partvidék, stb. stb. egyáltalán nem, vagy csak kis mértékben jönnek tekintetbe. A nyugati piacokat illetően pedig, ahol mindenütt régi erős bőripar van, inkább csak alkalmi, konjunkturális kivitelről lehet szó, amelyre bőriparunk rendszeresen nem támaszkodhatik.

Minden ipar életképe, a fogyasztóterület, ily katasztrófális módon zsugorodott össze s ez természetesen a válságos jelenségek egész sorozatát vonta maga után; így a hitelválságok és azt, hogy a bőr-nagykereskedelem, amelynek közvetítő hivatása ily kis forgalomban minimálisra redukálódott, nagyrésztben kiapcsolódott stb., ami mind megint visszahatott az iparra.

De kedvezőtlenül alakult a helyzet a nyersanyag-ellátás tekintetében is. Az országban a szarvasmarha vágatás a megcsappant húsfogyasztás folytán a békeéveknek körülbélül egy negyedére csökkent. A szomszédállamok pedig kiviteli tilalakkal, vagy magas kiviteli váموkkal védtek saját nyersanyagukat, úgyhogy az ország régi területéről, amelynek nyersanyagát azelőtt rendszeresen feldolgoztuk, a hazai bőripar nem tudta magát ellátni. Ez az állapot a múlt év őszé óta a genfi nemzetközi egyezmény folytán öröndetes módon megszűnt, bár Ro-

mániából még mindig nem lehetséges nyersanyagot behozni.

Ilyen körülmények közt a hazai gyárak sokkal nagyobb mértékben voltak a tengerentúli nyersanyagra utalva, mint azelőtt. Amint a statisztikai adatokból is kitűnik, jelentékeny mennyiségű nyersbőrt hoztunk be tengerentúlról, főképp Délamerikából, Afrikából, stb.

Ezzel nagyjában vázoltuk azokat a momentumokat, amelyek speciális hazai viszonyainkból adódnak. Egy pillantást kell vetnünk azonban a börtengedőnek nemzeti-közi viszonylatban való alakulására is, hiszen már a tengerentúli nyersanyagra való utaltság által is szorosan összefügg a hazai bőripar a világpiac eseményeivel, amelyek, — amint itt mindjárt megjegyezhetjük, — annál súlyosabban estek latba, mert az ár-alakulás nem volt a keresletnek és kínálatnak régi értelemben vett megnyilatkozása, hanem a politikai és gazdasági téren beálló új elrendeződés, pénzügyi válságok, spekuláció, stb. voltak döntő befolyással. Mindez csupa nagyfokú ingadozást előidéző, kiszámíthatatlan tényező, úgyhogy a nyersbőr-árakban olyan árhullámzások állottak elő, amire a békeévekben megközelítőleg sem volt példa.

A háború utáni első években a szükségleti cikkek nagy hiányát pótlandó, a legtöbb európai ország igyekezett a megcsappant készleteket kiegészíteni, úgyhogy a nyersanyag iránt jó kereslet mutatkozott. Mindinkább érezte azonban, különösen a legyőzött államokban, a nagyfokú elszegényedés a hatását és 1923-ban a nyersbőr-árak rendkívül mély pontot értek el.

Fokozatosan kialakult azonban az Egyesült Államok óriási gazdasági fölénye. Ez a bőrt illetően annál inkább jutott érvényre, mert az Egyesült Államok voltak az egyedüli ország, amelynek a háború végéig óriási bőr- és cipőkészletek maradtak fenn, amelyek éppen ezen időtájt fogytak ki, úgyhogy ez okból is hirtelen emelkedő vásárlás indult meg.

Ezentúl bizonyos versengés-féltet vehetünk észre az Egyesült Államok és Európa között a nyersanyagért; az, hogy ebből Európának végeredményben vesztesésként kellett kikerülnie, nem lehet meg senkit. Tényleg az 1928—1929. évi statisztikai adatok szerint a délamerikai nyersbőr-hozamból ezekben az években mintegy 30%-al több ment az Egyesült Államokba és természetesen megfelelően kevesebb jutott Európának.

Különös nyugtalanságot hozott az ár-alakulásba Oroszország, amely hirtelen és nem a rendes kereskedelmi körülményekkel eszközölt vásárlásaival az árakat időnként ugrás-szerűen felhajtotta, mire azután természetesen visszaesés következett.

A fent vázolt körülmények hatása alatt a nyersbőr-árak általában erősen emelkedő irányzatot mutattak, úgyhogy 1927. év végén és 1928. elején az 1923-as áraknak több mint kétszeresén állottak.

Sajnos, ebbe a mozgalomba a szakmában mindenki kénytelen-kelletlen belesodródott. Sokan azon a véleményen voltak, hogy a bőr-árak az aranyparitáshoz igazodnak és jóhiszeműen nagyban operáltak a magas áron, de természetesen sokan akadtak, különösen az inflációs üzletektől elkápráztatott spekulánsok, akik az árakat mesterségesen is felfelé hajtották.

Miután az Egyesült Államokban a konjunktúra kissé ellanyhult, Oroszország pedig pénzühiány folytán vásárlásait beszüntette, természetesen nem maradhatott el a visszahatás és jelenleg az árak az 1927—28-as árak felé felül is alacsonyabbra süllyedtek.

Hogy ilyen nagyarányú áresés mily pusztítást vitt végbe a gazdaságilag legyengült Európában, azt nem szükséges bővebben kifejteni. A mai Európa gazdasági erejével arányban nem álló ipar, amely a termelési eszközök és a kereskedelmi szervezkedés tekintetében egyaránt túldimenzionált volt, össze-roppant. A lehevesebb a szállítás Németországban, ahol az ellentét a régi virágzó ipar és a jelenlegi állapot közt a legnagyobb. Régi évtizedes cégek, amelyek a szakmának ügyészölván oszlopai voltak, ki-dőlték és pedig úgy gyárosok, mint kereskedők. De igen nagy a romlás a többi országokban és természetesen a hazai iparban is.

Európa mint egységes gazdasági terület, gazdasági erejének jórészt elvesztette. Azonkívül azonban egyes részei, az új formát nyert államok közt, még mindig kölcsönös gazdasági küzdelem folyik.

Még távol vagyunk attól, hogy kiegyenlített állapotról beszélhetnénk. E kiegyenlítettenség megnyilatkozásának kell tekintelnünk a genfi „vámbeke” konferenciát is, amely, ha nem is végleg orvosolni, de legalább enyhíteni igyekszik az ellentéteket.

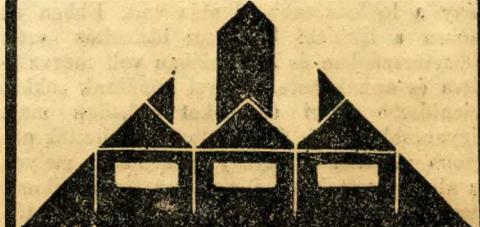
Hogy hogy fog alakulni e tekintetben a helyzet? Ez a jövő nagy problémája.

NASICI
Tanningyár
és Gőzfűrész
Részvénytársaság

★

Budapest,
V., Nádor-utca 21

Magyar Posztógyár

Rt.

GYARTELEP:

CSEPEL

TELEFON: JOZS

434—21, 393—75

Városi iroda és eladás:

V., MÉRLEG-U. 3.

TEL: AUT. 568-66

ÜZEME FEL-
ÖLELI A POSZ-
TÓGYARTÁS
ÖSSZES
ÁGAZATAIT, A
NYERS GYAP-
JUBÓL KIIN-
DULVA, EGÉ-
SZEN A KÉSZ
SZÖVETIG.

GYÁRT
MINDENNEMŰ
NŐI- ÉS FÉRFI
RUHA, KABÁT
ÉS FELÖLTŐ-
SZÖVETEKET,
KAMGARN-
ÖLTÖNY-
SZÖVETEKET,
DOUBLE-
SZÖVETEKET,
LÓDEN-ÉSHA-
VELOCKSZÖ-
VETEKET ÉS
POSZTÓKAT.

